

Mehmet SARI*

PROF. DR. ABDULKERİM ABDULKADİROĞLU'NUN AYDIN KİŞİLİĞİ VE "GECE YARISI YAZILARI"

Özet: İlk Doktora öğrencisi olduğum, ilim ahlâkını ve bilimsel çalışma metodunu kendilerinden öğrendiğim merhum hocam Prof. Dr. Abdulkarim Abdulkadiroğlu, ilmi makaleleri yanı sıra dini, fikri, kültürel ve sosyal makaleler de yazmış; aydın bir şahsiyet olarak memleket meseleleri karşısında duyarsız kalınmayacağını göstermiştir.

Kafasına takılan bir mesele üzerine düşünmekten uykuları kaçan, bunun üzerine yazmadan uyuyamayan ve bazen yatağından kalkıp yazan hocamız bu yazılarına "Gece Yarısı Yazılarım" adını vermiştir. Bu yazılar, bir bilim adamı ve aydın kişi olmanın sorumluluğu neticesi yazılmış yazılardır. Merhum hocam, bu yazılarla hem o meseleyi gündeme getirmiş hem de yetkililere çözüm yolları göstermiştir.

"Gece Yarısı Yazıları'nı kaleme alırken düşlediğim husus, öğrencilerime bu cihette peşinde sürükleyebileceğim pencereler açmak ve okuyacakları yazılarım etrafında, onları düşünceye sevk ederek, içinde yaşadıkları topluma ve cereyan eden olaylara bakış açıları zenginleştirmek idi" diyen hocamın bu yazıları diyebiliriz ki, güncel meseleler üzerine yazılmış hikmetli yazılardır.

Anahtar kelimeler: Abdulkarim Abdulkadiroğlu, aydın insan, "Gece Yarısı Yazıları"

Abstract: I was the first Phd student, science ethics and scientific method that I learned them from his late teacher Professor Dr. Abdulkarim Abdulkadiroğlu of scientific articles, as well as religious, intellectual, cultural and social articles he wrote; intellectuals across the country have shown is impossible to remain indifferent matter as a personality.

Head mounted on an issue that fleeing to sleep thinking, unable to sleep without writing on it, and sometimes by our teacher got up from the bed to the article, "I typed Midnight" was the name. These articles, written articles which are the responsibility of a scientist and as a result of being enlightened person. My late teacher, both in this article and it has raised the issue showed for solutions to the authorities.

"Midnight Writings, the point that I dreamed while writing, my students open window can drag pursuing this aspect and around my texts they read, by them shipped to thinking, in which they live was to enrich their perspectives on society and the events that took place" that she could say in this post are my teacher, current issues on These are articles written wisdom.

Keywords: Abdulkarim Abdulkadiroğlu, of intellectuals, "Midnight Writings"

* Yrd. Doç. Dr.; Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi.

Merhum hocam Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu anısına düzenlenen bir faaliyete hazırlayıp sunabileceğim birçok bilimsel çalışma bulunmakla birlikte, ilk doktora öğrencisi olduğum hocamın çalışma aşkının ve disiplininin gençlerimize emsal teşkil etmesi ümidiyle "Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu'nun Aydın Kişiliği ve "Gece Yarısı Yazıları" başlıklı çalışmamı sunmayı uygun gördüm. Bu vesileyle merhum hocamı hayırla ve rahmetle yâd ediyorum. Kabri nur, mekânı Cennet olsun...

Anlam itibarıyla ince farklılıkları bulunmakla beraber birbiri yerine kullanılan münevver, aydın, entelektüel üzerine yazılanlardan, Mehmet Âkif Ersoy, Cemil Meriç, Prof. Dr. Erol Güngör gibi büyük aydınlarımızın eserlerinden ve merhum hocamdan edindiğim intibâya göre aydın insan ilmiyle âmil, insan-ı kâmil olandır. Bilgisini, ilmmini her geçen gün artıran ve ilmmini yaşayış haline getiren, ilmi arttıkça olgunlaşan ve tevazu ehli olan insandır. Aydın insan, insanlık yararına gerekli bilgilerle donanan ve bu bilgileri başkalarına aktararak onları da donatandır. Bildiği doğruları cesaretle, çıkar beklemeden, başkalarını rencide etmeden her yerde ve her zaman açık ve net olarak söyleyebilir. Olayları tetkik ve tahlil ederek değerlendiren, tespitlerini, vardığı neticeyi ve fikrini açıkça söyleyerek çözüm yolları gösterendir. "Ben" yerine "biz" duygusuyla yaşayan, şahsi menfaatlerini milletinin ve insanlığın menfaati önünde tutmayan, vicdanını cüzdanına mahkûm etmeyendir. Bütün bilgi ve becerilerini insanlık yararına kullanan, ilme, ahlâka, hukuka önem veren, sevgi, muhabbet ve aşk ile yaşayan, değerlendirmelerinde hakkı, hukuku, doğruyu, önde tutan, başkalarının mukaddes değerlerine saygılı olan ve kendi mukaddes değerlerine sahip çıkan, okuyan, araştıran, yorumlayan, fikir üreten, yol gösterendir...

Her konuda gösterdikleri disiplin, hassasiyet ve titizlikten dolayı bölümdeki öğrencilerin ve hocaların kendilerinden çekindikleri hocamı ilk defa Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde, Yrd. Doç. Dr. Nejat Sefercioğlu hocamın odasında yüksek lisans tezi çalışmalarım sırasında tanıdım. Bu tanışma, bir hoca-talebe münasebetini aşmadan, bir baba-oğul sıcaklığında çeyrek yüzyıl zamanı dolu dolu geçirmeye vesile olacak bir tanışma idi. İnsan psikolojisini ve eğitim-öğretim metodunu çok iyi bilen hocam, el yazma Osmanlıca bir metnin okunmasına dayalı bir doktora dersi sınavının sonucunu açıklarken söylediği "Mehmet Sarı derslere başlarken sizlerden zayıftı, ama çalışkanlığı ve azmi ile hepinizi geçti" sözleriyle içimde var olan ilim aşkını sevdaya çevirmiş ve beni kendilerine kalbî duygularla bağlamıştı. Bu zamandan Hakk'a yürüdükleri zamana kadarki beraberliğimizde, bilimsel çalışmalarında ve özel hayatında gördüğü hatalarımı; Mevlânâ'nın "Ayıpsız dost arayan, dostsuz kalır" sözlerinde belirttiği gibi bazen görmezlikten gelerek, bazen direkt ve bazen de dolaylı söyleyerek olgunlaşmamda etkili olmuştu. Bu tarz, onun eğitimciliği yanı sıra aydın kişiliğinin bir tezâhürü idi.

Ülkemizin ve insanımızın daha güzel yarınlar çıkması temel gâyesi ile hiçbir maddiyat beklemeden, makam mevki endişesi gütmeden, zülf-i yâre dokunurcasına haksızlıklar karşısında feryat edebilme cesareti göstererek yer ve zaman gözetmeden her konuda yazması ve memleket meselelerini gündemde tutarak çözümlenmesine yardımcı olacak şekilde yazabilmesi onun aydın insan oluşundandı. Aydın insan sorumluluğu ile edebî, siyasî, kültürel, ilmî, dinî ve fikrî pek çok yazılarını geceleri sabahlayarak yazmış, kafasına takılan bir mesele yazıya dökülünceye kadar uykuları kaçmış, beyni yerinden fırlarcasına başı zonklamıştı. Bunun için, aşağıda değineceğim "Güncel Yazılar"ına "Gece Yarısı Yazılarım" adını vermişti.

Son derece mütevazı oluşu, övülmeyi ve övünmeyi sevmeyişi de onun aydın insan kimliğinin işaretlerinden idi. Her birini büyük bir zevk ve açıklıkla okuduğum, bizlere yeni ufuklar açan eserleriyle ilgili tanıtma yazısı yazmak ister ancak, yanlış anlaşılmaktan çekinerek notlarımı yayımlanacak hâle getirip yayımlayamazdım. Bir defasında cesaretlenip "Güldeste-i Riyâz-i İrfân'ın Tıpkıbasımı" ile ilgili Bilge Dergisi'ne bir yazı yazmıştım (Sarı, 1999: 68). Bir ilim adamı ve aydın insan olarak hakkında söylenebilecek binlerce müspet sözden bir ikisini söyleyebilmişim. Bunu bile nâzik bir ifadeyle "Bu iltifatlara gerek yoktu" diye beni te'dip etmişlerdi. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerimden birisine, hocamın hayatı ve eserleri üzerine bir tez çalışması yaptırmayı düşünmüştüm. Müsaadelerini alıncaya kadar hayli uğraşmıştım (Akkuş, 2000). Hocamın bu tavrı onu gözümde bir kat daha devleştirmişti. Hakkında yazılar yazılmasını istemezdi, ama yazıları hakkında başkalarının fikirlerini almayı severdi. Ankara'da bulunduğum yıllarda, yazdıkları pek çok makaleyi yayımlamadan önce okumamı ve fikrimi söylememi isterlerdi. Beni cesaretlendiren ve şevklendiren bu tavır da onun mütevazılığının ve aydın kişiliğinin neticesi idi. Hocamın güvenini kazanmam sonucu, *Recâzâde Ahmed Cevdet-Nevâdiru'l-Âsâr Fî mütâla'ati'l-Eş'âr-Seçme Beyitler-*, (1998); *Recâzâde Ahmed Cevdet Efendi Külliyyatı* (Basılamadı); *Keşanlı Süleyman Zâtî Külliyyatı* (Basılamadı); *Maliyeci Dîvân Şâ'irleri ve Maliye Terimleri* (Basılamadı) adlı eserlere birlikte imza atmak nasip olmuştu.

İlim aşkını ve terbiyesini Prof. Dr. Necati Lügal, Suut Kemal Yetkin, Prof. Esat Coşan gibi büyük hocalardan alan, derslerinde ve bilimsel çalışmalarında prensiplerinden tâviz vermeyen Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu, özel sohbetlerinde ve hayatında müşfik, sıcak, samimi ve cana yakın biri idi. Onu yakinen tanıyanlar teyit edeceklerdir ki, kızgın lavlar saçan dağın içinde rengârenk sevgi gülleri vardı. O bir volkandı, içinde ateş saklı idi. O bir ummandı, içinde inci saklı idi. O bir zakkumdu içinde deva gizli idi. O tıpkı divan şiiri gibi idi. Bazıları ona dıştan bakar içine, özüne inmeden veya inmeden hüküm verirdi. Hâlbuki onun özü sevgi doluydu. Divan şiiri gibi bizi anlatır, bizim hayatımızı yansıtır ve içinde bizim değerlerimizi taşırdı. Bir edebiyatçının dört dalda da kalem oynatması gerektiğini onun çalışmalarında

gördüm ve onun yolunu takip etmeye çalıştım. Bütün bunlar da onun aydın kimliğini anlamamıza birer vesika gibidir.

O her zaman inançlı, azimli, kararlı; karamsarlıktan uzak, ümit dolu idi. Zaman zaman feryat edişi karamsarlığından değil haksızlığa tahammül edemeyişinden, zamanın ona dar gelişindendi. Her zaman, hayatın çilelerine sabırla ve tevekkülle yaklaşır gördüğüm hocam, “Çalışmanın, ilim tahsil etmenin, öğrenmenin ve öğretmenin yeri ve zamanı yoktur.” derdi. Gerek tez çalışmalarımız ve gerekse ortak çalışmalarımız sırasında bunu yakinen gördüm ve yaşadım. Lokantada yemeğin, çay bahçesinde içeceğin gelmesini, kütüphane önünde kapıların açılmasını, mescitte namaz vaktini beklerken yanımızda bulunan malzemeleri çıkarıp hemen oracıkta çalıştığımız çok olmuştu. Onlarcasından birini kısaca özetlemek isterim.

Ankara’da Milli Kütüphane’ye gitmiştik. Kitap sayımı yapıldığı için içeri girememiştik. Hocam, “Çalışmanın yeri ve zamanı yoktur.” dedi ve kütüphanenin karşısındaki camiye geçtik. Öğle ezanı vaktine bir-iki saat var idi. Son cemaat mahallinde notlarımızı çıkarıp çalışmaya başladık. Namaz vakti yaklaşmış, camiye cemaat gelmeye başlamıştı. Şaşkın ifadelerle bize bakıp camiye giriyorlardı. Hocam benim tedirginliğimi anlamış, “Sen işine bak.” demişlerdi. Ezan vakti gelip geçmiş, görevliler gelmemiş ve ezan okunmamıştı. Bana, öğle ezanını okumamı söylediler. Kalktım bir köşede, sesim titreye titreye ezan okudum. Rahmetli Hocam imam ben de müezzin olmuş ve namazı cemaat olarak eda etmiştik. Hocamın o zamanlardaki bu cesareti ve tavrı da Allah’tan başka kimseden korkmayışından ve aydın insan olmanın gereğindendi.

Hakka, hukuka, başkasına haksızlık yapmamaya azami dikkat gösteren hocam, kendisine yapılan haksızlık karşısında da susmaz; hakkını alıncaya kadar yasal yollardan mücadele ederdi. Yüzde yüz haklı olduğuna inandığı bir meselede, resmi bir kuruluşu mahkemeye vermişti. Kaybederse daha üst mahkemelere ve Avrupa mahkemelerine gideceğini, yine kazanamazsa, maddi ve manevi değeri çok yüksek kütüphanesini ibret-i âlem için basının önünde yakacağını herkese duyurmuştu. Mahkemeyi kazandı da o kıymetli eserler yanmaktan kurtuldu. Yakar mıydı, kesinlikle yakardı. Haklı olduğu bir meselede kimse onu yolundan döndüremezdi ve verdiği bir sözü muhakkak yerine getirirdi. O’nun bu kararlı tutumu da aydın kişi oluşundandı.

İnsanoğlu için en önemli değerlerden birinin zaman olduğunu, elden çıktıktan sonra geri gelmeyeceğini, bunun için insanlığa faydalı işlerle, dolu dolu değerlendirilmesi, bir saniyesinin dahi boşa geçirilmemesi gerektiğine inanırdı ve her saniyesini değerlendirmek isterdi. Altmış üç yıllık ömre yüzlerce bilimsel ve kültürel makale, kırktan fazla kitap sığdırması bu hassasiyetinin ve aydın insan şahsiyetinin sonucuydu. Kızılay’ın sıkışık trafiğinde yolun açılmasını beklerken direksiyonda oturan hocamın daha önce

üzerinde epey uğraştığımız el yazma bir metindeki okuyamadığımız kelimeler için, "Hele şunlara bir daha bakalım, çantayı aç, metni çıkar." dediğini hiç unutmam. El yazmalarda okunamayan kelimeler için "Üzerinde takılıp kalma sonraya bırak, değişik ortamda ve zamanda tekrar bak, okuduğunu göreceksin." derdi. Seyahat için bulduğumuz Kastamonu, Kütahya, Afyonkarahisar gibi şehirlerde hocamla zamanımız ya tarihi yerleri gezip bilgi toplamak ya da kütüphanelerde veya çantamızda hep yanımızda bulunan el yazmalar üzerinde çalışma ile geçmişti. Hiç birisi olmasa edebî, ahlâkî ve kültürel sohbetler olurdu. Bu şehirlerdeki, nice ilim adamının ve aydın sıfatını taşıyan kişilerin yıllarda farkına varmadıkları veya önemsemedikleri birçok yanlışlık onun dikkatinden kaçmamış ve yazılarına konu teşkil etmişti. Meselâ "Niçin Gedik Ahmed Paşa İl Halk Kütüphanesi" (Abdulkadiroğlu,1997: 345) başlıklı yazılarında Afyonkarahisar'da İmaret Camisi olarak bilinip tanınan caminin bânisi Gedik Ahmed Paşa ile söz konusu kütüphanenin kurucusu Sipahi Ahmed Ağa'nın birbirine karıştırıldığını; "Niçin Alo Paşa Camisi?" (Abdulkadiroğlu,1997: 603) başlıklı yazılarında doğrusunun "Ali Paşa Camisi" olması gerektiğini gündeme getirmiş ve ilgililerin dikkatini çekerek düzelttiydi. Daha birçok misali olan bu tür yazılar da hocamın aydın insan kimliğinin meyvelerinden idi.

"Gece Yarısı Yazıları", merhum hocamın Makaleler Dizisi'nin "Güncel Yazılar" adlı farklı tarihlerde basılan üç eseridir. Birinci cildi 1997, ikinci cildi 1998, üçüncü cildi 2002 tarihlerinde basılan eserin sadece birinci cildinde 105 yazı bulunmaktadır. Bu ciltlerin "Takdim"lerinde söylenenler bile hocamın aydın kişiliğini anlamamıza birer vesika teşkil etmektedir. Birinci cildin Takdim'inin daha ilk cümlesinde, "Bir bilim adamı ve aydın bir kimse olarak sorumluluklarımın idraki içinde olduğuma inanıyorum" (Abdulkadiroğlu, 1997: VII) diyen hocam, devamında da "Aydın kimseler listesinde adımızın yazılı olmasından dolayı, bir sorumluluğumuzun daha bulunduğuna inanıyorum. Bu da, cemiyetten kopuk değil, halkın ıstıraplarını duyarak yaşayıp, siyasîlere ve idarecilere fikir bazında ışık tutmaktır. Bu kitapta bulacağınız ve "Gece Yarısı Yazılarım" diye nitelendirdiğim yazılarımın amacı, bu hedefe yöneliktir" ((Abdulkadiroğlu, 1997: VIII) sözleriyle aydın kişi olarak sorumluluğunu ve bu eseri yazış sebebini açıklar. Özellikle edebiyatçıların ve tarihçilerin bilimsel çalışmaları yanı sıra bu tür konularda, milletin güncel meselelerinde yazılar yazmaları gerektiğini belirten hocamın bu tür yazıları yazarken düşlediği bir husus vardır. "Güncel Yazılar yani Gece Yarısı Yazıları'nı kaleme alırken düşlediğim husus, öğrencilerime bu cihette peşinde sürükleyebileceğim pencereler açmak ve okuyacakları yazılarım etrafında, onları düşünceye sevk ederek, içinde yaşadıkları topluma ve cereyan eden olaylara bakış açılarını zenginleştirmek idi" (Abdulkadiroğlu, 1997: IX) der. Burada hemen şunu belirteyim ki, onun adına düzenlenmiş bilimsel bir toplantıda bilim adamları bir araya gelmiş ise, onun aydın

kişiliğini ve Gece Yarısı Yazıları'nı kendisine rehber edinen bir öğrencisi aynı zamanda bu konuyu bir bildiri ile sunuyor ise merhum hocamın düşü gerçekleşmiştir. Güncel Yazıların ikinci cildinin "Takdim" kısmının ilk cümlesi de "Aydın kişi sorumluluğu içinde, çoğu, gece saatlerinde kaleme alınan ve Gece Yarısı Yazıları olarak da adlandırılan Güncel Yazılar..." (Abdulkadiroğlu, 1998: VII) sözleriyle başlar ki buradan da söz konusu yazıların yazılışındaki temel sebebin "aydın kişi sorumluluğu" olduğu anlaşılır. Yine ikinci cildin takdim cümlelerinden anlıyoruz ki, aydın kişi, "Ben evimin önünü süpürür, kapımı kapatır, gerisine karışmam." (Abdulkadiroğlu, 1998: VII) demeyecek ve "Beni sokmayan yılan bin yıl yaşasın." (Abdulkadiroğlu, 1998: VII) düşüncesinde olmayacak. "Bu ülkenin şartları içinde büyüüp yetişerek belirli yerlere gelen herkesin", "ülke meseleleri etrafında düşünüp fikir üretmesi" (Abdulkadiroğlu, 1998: VII) onun başlıca görevlerindedir. İcraatın başında bulunanlar da üretilen bu fikirler etrafında tatbikat yolları arayacaklardır. Gece Yarısı Yazıları olarak da adlandırılan Güncel Yazılar, işte bu düşüncelerin ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Aydın bir insan sorumluluğu içinde, uzun yıllardır üzerinde yeterince durulmadığı için her biri çözüm bekleyen onlarca güncel meseleyi dile getirip teşhiste bulunan ve tedavi yolları da gösteren hocamın bu yazılarını tek tek ele alıp incelemek zamanımız açısından mümkün olmadığı için genel bir değerlendirme yapmaya çalışalım. Ağırlıklı olarak üzerinde durulan ve çözüm yolları gösterilen meseleler siyaset, memuriyet, sağlık ve doktorlar, dil ve kültür, aile müessesesi, sosyal ve kültürel meseleler, inanç, Kur'ân ve Câmiler, eğitim, öğretim, kitap ve kütüphane, gençlik, hukuk, ağaç ve orman, mezar taşları ve tarihi eserlerimiz, kuş evleri, sadaka taşı, sanat ve sanatçı, din-medeniyyet, basın, trafik, çocuklarımız, mahalli değerler, hakkın rahmetine kavuşanlar, demokrasi, insanlık ve insan hakları, inanç ve ibadet hürriyeti, yazışma ve konuşma dili, isimlendirme kargaşası, Avrupalılaşıma, anneler, arşivlerimiz...

Görüldüğü gibi bugün de her biri çözüm bekleyen bunca güncel mesele, merhum hocam tarafından-onca bilimsel çalışmaları yanı sıra-aydın insan kimliğinin verdiği duyarlılık, cesaret ve yaklaşımla ele alınmıştır. Birkaçı üzerinde kısaca durmaya çalışayım. Gece Yarısı Yazıları'nın ilk yazısı "Siyaset ve Hükümet Etme Üzerine Çeşitleme" (Abdulkadiroğlu, 1997: 1) adını taşır ki tasarruf üzerinedir. Eli kalem tutan birçok kişinin düşündüğü halde dile getiremediği bir meselenin ele alındığı yazıda milletvekili sayısının çokluğu, harcamaları, emekli paşalar ve eskiden bakanlık yapmış zevata ve eşlerine koruma verilmesi (şoförü, vasıtası, telefonları vs. ile) üzerinde durulur ve bütçemize büyük bir yük oluşturan meseleye çözüm yolları gösterilir. "Seçime Çeyrek Kala" (Abdulkadiroğlu, 1997: 6) başlıklı yazılarında "idâre edenler ve idâre edilenler" üzerinde durularak, "Milletvekilliği, seçenler ve seçilenler açısından önemli bir görevin yerine getirilmesidir." (Abdulkadiroğlu, 1997: 7)

denilerek seçenlerin nelere dikkat etmesi, seçilenlerin de nasıl olması gerektiği anlatılır. Bir misal olarak da 25 yıldır girip çıktığı, çok geniş imkânlarla sahip TBMM Kütüphanesi'nde ülkeyi aydınlatacakların aydınlanmak için pek görülmediği vurgulanır. “Devlet Mesaisinde Ayarlama” (Abdulkadiroğlu, 1997: 13) başlıklı yazılarına “Devlete verilen, devlet işleri için sarf edilen zamanın yuvarlak adı devlet mesaisidir.” (Abdulkadiroğlu, 1997: 13) cümlesiyle başlanan yazıda rızkımızı temin için kazandığımız para karşılığında yaptığımız iş ve mesai üzerinde durulur. “Aldığı maaşı gerçekten büyük bir vicdan huzuru içinde yiyebilen memur sayısı maalesef her gün daha da azalmaktadır.” (Abdulkadiroğlu, 1997: 13) “Mesai saatlerini iş organizesine ayıran, devletin telefonunu ve diğer imkânlarını bu maksatla kullanan, yerli yersiz izinler ve raporlar alan memur sayısı hiç de az olmadığı gibi, hanımlara ait bir iş olan yün ve dantel işleri yapanların sayıları da az değildir.” (Abdulkadiroğlu, 1997: 14) diyen hocam meseleyi geniş boyutla ele alır ve çözüm yolları da gösterir. Hocamın bu titizliğine çok şahit olmuşumdur. Bölüm Başkanı, Profesör olmasına rağmen odasında elinin altında telefon bulunmasına rağmen, evini arayacağı zaman odasından çıkıp koridordaki telefonla jeton kullanarak konuştuğuna çok şahit oldum. Bu ve diğer birçok hususta çevresindekileri de uyarır ve gerektiğinde onlarla tartışır. Onu anlayamayanlar, meseleleri derinlemesine irdeleyemeyenler olurdu tabii.

“Bilim adamlarına yakışan düşünce sistemi, partiler üstü olmaktadır. Fikir üreten kimseler olarak bu temel düşünce sistemi üzerinde görüşlerini açıklamak ise, asla siyaset yapmak olmayıp, belki kendilerine düşen bir görevdir” (Abdulkadiroğlu, 1997: 16) cümlesiyle başlayan “Bürokratların Değiştirilmesi Şart mı?” (Abdulkadiroğlu, 1997: 16) başlıklı yazılarında merhum hocam ülkemizdeki istikrarsızlıktan, sık sık bürokrat değiştirilmesinden ve bunun ülkeye verdiği zarardan bahsederler. “İyi bir idâreci olmak için % 51 doğuştan kabiliyet, % 29 tecrübe ve % 20 bilginin rolü olduğu; bunların da ancak 20 yılda elde edilebileceği” (Abdulkadiroğlu, 1997: 17) ifade edilerek aydın insan hassasiyetiyle bunun ülkemize verdiği zarar dile getirilir.

“Aydın insan kendi dilini en iyi yazan ve konuşan kişidir.” anlayışında olan hocam dil üzerine de yazmış; “Reklamlar I” (Abdulkadiroğlu, 1997: 30), “Reklamlar II” (Abdulkadiroğlu, 1997: 35), “Türk Kültür Dili” (Abdulkadiroğlu, 1997: 81), “İsimlendirme Kargaşası ve Çizmecinin Levhasından Alacağımız Ders” (Abdulkadiroğlu, 1997: 87), “Türkçe Hikmetli Cümleler” (Abdulkadiroğlu, 1997: 100), “Hikmetli Cümleler” (Abdulkadiroğlu, 1997: 107) başlıklı ve benzeri yazılarında, aydın bir insan hassasiyetiyle bir millet için dilin önemi üzerinde durmuş, onu korumak ve yapılan hatalar karşısında duyarlı olmak gerektiğini anlatmıştır.

Aydın insan ülkesinde olup bitenleri gözler ve güncel konulara yabancı değildir. Yeri geldiğinde gelişmeler hakkında görüşlerini de açıkça söyler. Hocam bu konuda da çok hassas idi. Aydın insan hassasiyeti ile görüşlerini açıkça söyler ve meseleye bir de çıkış yolu gösterir. Bir zamanlar Devlet Bakanı Işıl Saygın ile Sanatçı Hülya Avşar arasında bir anlaşmazlık olmuş ve kamuoyunu hayli meşgul etmiştir. Bu konu üzerine Prof. Dr. Hasan Bayramoğlu imzasıyla "Devlet-Sanatçı Çatışması" (Bayramoğlu, 1997: 6) başlıklı bir yazı yazan hocam "Çatışma ne demek? En evvel toplumun huzuru için bu kelimeyi lügatlardan bile çıkartmalıyız ki, kelime bilinmesin, kullanılsın. Branşı ne olursa olsun, san'atçılar toplum için vardır; yaşadıkları toplum için saygınlıklarını her zaman korumalıdır. Devlet de millet için vardır. Esasen millet olmasa devlet de olmaz." (Abdulkadiroğlu, 1997: 428) sözleriyle başladıkları yazılarını niçin yazdıklarını "Bu yazıyı hiçbir taraf tutmaksızın, cemiyetin bir aydın kişisi olarak duyduğum rahatsızlık üzerine kaleme alıyorum" (Abdulkadiroğlu, 1997: 429) sözleriyle özetler. İki tarafla ilgili görüş ve yorumlarını yazan hocam yazılarını yine bir aydın insan hassasiyeti ile bitirir: "Özetlersek, ülkemizin ciddi pek çok meselesi vardır. Kısır çekişmelerin zamanı değildir. Bu yazı vesilesiyle adları geçenlerin, Nisan ayının ilk haftasında kutlanacak olan hoşgörü günlerinde bu meseleyi kapatmalarını tavsiye ediyorum." (Abdulkadiroğlu, 1997: 433)

Büyük önem vererek yazdığı yazılarını, gündeme getirdiği meselelerin ve gösterdiği çözüm yollarının yetkililerce dikkate alınıp alınmadığını da aynı hassasiyetle takip ederdi. Bu da onun mücadelecisi bir aydın kişi olduğundan. Türk Edebiyatı'nda neşrettikleri "Bartın İçin Bir Abide Yazısı" (Abdulkadiroğlu, 1993: 38) başlıklı yazılarının Güncel Yazılar Kitabı'ndaki dipnotunda yazdıkları bunun güzel bir misalidir: "Not: Bartın'ı ziyaretlerimde bu türbelerin başlarında tatminkâr, tanıtıcı bir levhanın bulunmadığını görerek bu yazıyı yazmış; belediye başkanına ve milletvekillerine postalamışım. Bu metnin aynen yazdırılıp asılmasının uygun olacağını ifade ettim. Son olarak 1996 Ağustos ayında, tekrar ziyaretimde bu samimi arzumun tahakkuk etmediğini gördüm. Kamuoyuna duyurulur." (Abdulkadiroğlu, 1997: 574) Yine bu konuda, merhum hocamın, bana anlattığı zaman inanmadığım ve daha sonra yazıya döktükleri düşündürücü ve gerçek bir mesele ve hocamın hassasiyeti şöyledir: "Şeyh Hamdullah (1429-1519) Hattı Kur'ân-ı Kerim" (Abdulkadiroğlu, 1997: 363) başlıklı yazılarında görüleceği gibi Şeyh Hamdullah hattı bir Kur'ân-ı Kerim, resmi makamların o gün için takdirleri çok aşağı olduğu için sahibince İstanbul Kapalıçarşı'da Suriyeli bir kaçakçıya 350 bin liraya satılır. Suriyeli de yazmayı yurt dışına çıkarır ve satar. Daha sonraki bir zamanda bu yazma Kur'ân-ı Kerim, Kültür Bakanlığı'nca Londra müzayedesinden bir milyar 249 milyon liraya (1990 yılı fiyatı) alınarak Tekrar Türkiye'ye getirilir. Bakanlık, (Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Mushaf İnceleme Kurulu Başkanlığı'nın iznini almadan)

yazmanın tıpkıbasımını yapar. Sonradan anlaşılır ki, yazmada “Diyanet yetkililerince çıkarılan hata-savap cetvelinde, 45 sayfa, toplam 2350 hata vardır” (Abdulkadiroğlu, 1997: 367). Gaflet örneği böylesi bir olayı gazetelerde dile getiren hocam yetkilileri uyarır ve yazısının sonunu da takip eder. Yeterli hassasiyet gösterilmeyişini görünce de yine bir aydın insan hassasiyeti ile (Hatalı Kur’ân-ı Kerimler Baskısına Duyarsız Kalınması Sebebiyle) Diyanet İşleri Diye Bir Kuruluş Gerçekten Var mı? Başlıklı 32 sayfalık yazılarıyla feryat eder.

Sonuç olarak merhum hocam Abdulkerim Abdulkadiroğlu âlim, kâmil, aydın bir insan idi. O, eskilerin ifadesiyle ilmiyle âmil insan-ı kâmil, okuyan, araştıran ve yazan bir ilim adamı; bildiklerini amel eden, başkalarına da anlatan, onların da öğrenmelerini ve yaşamalarını ideal edinen bir şahsiyet idi. İnandığını yaşayan ve yaşatmak isteyen, bu hususta etrafının söylediklerine aldırmandan yoluna devam eden, memleket meselelerini şahsi meselelerinden önde tutan inanmış bir aydın olan merhum Mehmet Âkif gibi...

"Adam aldırma da geç git diyemem aldırırım.

Çiğnerim, çiğnenirim Hakk'ı tutar kaldırım."

***

"Şudur cihânda benim en beğendiğim meslek,

Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek."

diye haykıran Mehmet Âkif'in beyitlerindeki mânâyı dün anlayamayanlar, merhum hocamdaki hassasiyeti de anlayamamışlardır. Bugün milletçe Âkif'i geç de olsa nasıl anladık ise, merhum hocamı da anlayamayanlar, yarınlarda daha iyi anlayacaklardır.

Ülkeyi idâre edenlerin, vekillerin, bürokratların, eğitimcilerin, hukuk adamlarının muhakkak okumaları gerektiğine inandığım Kutadgu Bilig ile Defterdar Sarı Mehmet Paşa'nın Devlet Adamlarına Öğütler adlı kitapları var idi. Duygusallığa kapılmadan bütün samimiyetim ve realite ile diyebilirim ki bu kitaplara ilaveten etkili ve yetkili herkesin ve bilhassa geleceğimizin teminatı gençlerimizin muhakkak okuması gereken bir başka eser merhum hocamın "Gece Yarısı Yazıları" adını verdiği "Güncel Yazılar"ıdır.

Ailemden sonra, üzerimde maddi ve manevi hakkı bulunan ilim ve gönül adamı, aydın insan merhum hocamla ilgili bir şeyler söyleyebilmek, onun aydın kişiliğini ve Gece Yarısı Yazıları'nı değerleyip bir bildiri metninde anlatmak pek kolay olmadı. Güzel ruhlarının her çalışmamda yanımda bulunduğu inandığım Cennet- mekân hocamın manevi huzurunda saygıyla eğiliyor ve makalemi, "Gece Yarısı Yazıları" olarak adlandırdığı "Güncel

Yazılar"nın birinci cildindeki Takdimini bitirirken söyledikleri paragrafi çalışmama uyarlayarak noktalamak istiyorum:

“Sözün en hayırlısı kısa olan ve söylenmek istenen hususa delalet edendir demişler. Şu birkaç sözün gönlümden geçen samimi duygularıma tercüman olduğu inancı içinde okuyucuları Gece Yarısı Yazıları ile baş başa bırakıyor, hatm-i kelâm ediyorum”.

KAYNAKÇA

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1998),Güncel Yazılar II, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (2002),Güncel Yazılar III, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1993), “Bartın İçin Bir Abide Yazısı”,Türk Edebiyatı, Şubat, s. 38-40.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Bürokratların Değiştirilmesi Şart Mı?”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 16-19.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Devlet Mesaisinde Ayarlama”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 13-15.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Devlet-Sanatçı Çatışması”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 428-433.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Hikmetli Cümleler”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 107-110.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “İsimlendirme Kargaşası ve Çizmecinin Levhasından Alacağımız Ders”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 87-99.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Niçin Alo Paşa Camii?”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 603-606.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Niçin Gedik Ahmed Paşa İl Halk Kütüphanesi”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 345-350.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Reklamlar I”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 30-34.

Abdülkadiroğlu, Abdülkerim. (1997), “Reklamları II”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi. s. 35-40.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim. (1997), “Seçime Çeyrek Kala”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 6-12.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim. (1997), “Siyaset ve Hükümet Etme Üzerine Çeşitleme”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 1-5.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim. (1997), “Şeyh Hamdullah (1429-1519) Hattı Kur’ân-ı Kerim”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara.s. 363-370.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim. (1997), “Türkçe Hikmetli Cümleler”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 100-106.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim. (1997), “Türk Kültür Dili”, Güncel Yazılar, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara. s. 81-86.

Abdulkadiroğlu, Abdulkerim ve Sarı, Mehmet. (1998), Recâzâde Ahmed Cevdet-Nevâdiru'l-Âsâr Fî Mütâla'ati'l-Eş'âr (Seçme Beyitler), Anıl Matbaa ve Ciltevi, Ankara.

Akkuş, Cüneyt. (2000), Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Eserleri, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Ed. Fak. Türk Dili ve Ed. Bölümü Yayınlanmamış Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Bayramoğlu, Hasan (1997), “Devlet-Sanatçı Çatışması”, Kurultay,18 Nisan. s. 6-8.

Sarı, Mehmet. (1999), “Güldeste-İ Riyâz-ı İrfân'ın Tıpkıbasımı”, Bilge Yayın, Tanıtma, Tahlil Eleştiri Dergisi, S1, Kış, s. 68-69.

Sarı, Mehmet. (1992), Sabuhi Şeyh Ahmed Dede-Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.